

การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 A Study on the Components of Life Skills of Grade 1 Students with Hearing Impairment

อนุชา ภูมิสิทธิพร^{1*}, ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์^{2**}, ชนิตา มิตรานันท์^{3***}

¹นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (แขนงวิชาการศึกษาพิเศษ)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

²อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

³อาจารย์ ดร., สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูประจำเรือนนอน ผู้ปกครอง จาก 3 หน่วยงาน ใน 3 จังหวัด คือ โรงเรียนโสตศึกษา อนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.90 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของทักษะชีวิตมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ด้านสุขอนามัย ด้านพฤติกรรม และ

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: Anuchaphoom@gmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

*** อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทร่วม

ด้านความปลอดภัย 2) แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้ง 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการกวาดบ้าน/ถูบ้าน การแต่งกาย การซักผ้าชิ้นเล็ก และการรับประทานอาหาร 2) ด้านสุขอนามัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดฟัน การดูแลความสะอาดเล็บ การดูแลความสะอาดผม และการดูแลความสะอาดผิวหนัง 3) ด้านพฤติกรรม ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการเดินผ่านผู้ใหญ่ การเข้าแถวเพื่อรับของ การขอโทษ การขอบคุณ และมารยาทในการสนทนา 4) ด้านความปลอดภัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ของมีคม การข้ามถนน/ทางม้าลาย การข้ามสะพาน และการหยุดรถไฟสัญญาณจราจร

คำสำคัญ

ทักษะชีวิต นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Abstract

This study is aimed to study on the Components and Guideline of Educational Management of Life Skills of Grade 1 Students with Hearing Impairment. It was a qualitative research. The subjects were 10 people, including administrators, grade 1 teachers, dormitory teachers, Parents for the Deaf in Anusarnsunthorn School for the Deaf, Tak School for the Deaf and special education lecturers in Pibulsongkram Rajabhat University. The instrument for data collection was the Interview form, which yielded the reliabilities of 0.90, Research data were analyzed with content analysis. It was found that: 1) The Components of Life Skills of Grade 1 Students with Hearing Impairment, were comprises 4 core, daily living skill, personal hygiene, behavior and Safety training. 2) The Guideline of Educational Management of Life Skills of Grade 1 Students with Hearing Impairment, were comprises 4 core. The four core can be further categorized into 16 sub as described below: Under the first core, Under the first core, daily living skill, lies 4 components: House cleaning, Dressing, Washing and Eating. The second core is personal hygiene which consists of 4 components: Teeth cleaning, Nail cleaning, hair cleaning and skin cleaning. The third core is behavior which consists of 4 components: Courtesy of walking, queues, Thanks you or apologize, and conversation etiquette. The last core is Safety training which consists of 4 components: using of sharp objects, Crossing the street, bridge crossing and Stop waiting for the traffic light.

Keywords

Life Skills, Students with Hearing Impairment, Grade 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, 5) มาตรา 6 กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้น ภารกิจของผู้จัดการศึกษา คือการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขนั่นเอง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือผู้ด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือเด็กที่สูญเสียการได้ยิน ระดับของการสูญเสียการได้ยินจะมีผลต่อการดำรงชีวิตของเด็ก ซึ่งหากเด็กมีการสูญเสียการได้ยินในระดับรุนแรง หรือหูหนวก เด็กจะมีปัญหาที่หนักขึ้น อาทิ ปัญหาทางภาษา อารมณ์ สังคม การปรับตัว ปัญหาทางทักษะชีวิต ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตของเด็ก (ศิริวิมล ใจงาม, 2549, 45) การสูญเสียการได้ยินจะส่งผลให้เด็กขาดโอกาสในการรับรู้ ทำให้มีจุดอ่อนต่อการรับรู้และการพัฒนาความคิดในด้านนามธรรม นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีการดำเนินชีวิตที่ด้อยกว่าคนปกติ เพราะเนื่องมาจากการสูญเสียการได้ยิน (พูนพิศ อมาตยกุล สุมาลี ติงกิจ และพิมพ์พา ขจรธรรม, 2549, 59) และความบกพร่องทางการได้ยินของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะส่งผลให้เกิดข้อจำกัด ในความสามารถทางสติปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Hyatt & Filler, 2007, 221) การศึกษาส่วนใหญ่สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มักมุ่งเน้นการพัฒนาการพูด และการพัฒนาภาษาในโรงเรียน ส่วนด้านคุณภาพของชีวิตความเป็นอยู่ หรือทักษะชีวิตยังน้อย (Huber, 2015, 1089-1101) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยิน และอายุของเด็กที่เริ่มการสูญเสียการได้ยิน รวมถึงระดับสติปัญญาของเด็ก ซึ่งลักษณะของปัญหาอาจแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ช้างตัน (Patton, 2004) รวมถึงจากการศึกษาถึงวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Deaf Culture) เราจะพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีการสื่อสาร การเข้าสังคม และการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในรูปแบบของการเล่นกีฬา การท่องเที่ยว สโมสรกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และกิจกรรมอื่นๆ กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยกันผ่านการใช้ภาษามือ จึงส่งผลให้การดำรงชีวิตมีปัญหา (Moore, 2009, 8) ซึ่งวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ผ่านคำนิยาม บรรทัดฐานของสังคม มีประวัติศาสตร์และเป็นประเพณีที่อุดมไปด้วยการเล่นิทาน และบทกวีส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่น (Zinza, 2009, 8) ซึ่งจากการศึกษาวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเราก็จะพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักมีการถ่ายทอดความรู้สึก การปฏิบัติตน การสื่อสาร การเข้าร่วมสังคม ผ่านนักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ยินด้วยกัน จึงส่งผลให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจขาดทักษะชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในสังคมปกติ จากการศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในหลายๆ ประเทศ อาทิ การศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในแอฟริกาใต้ ในระยะเวลา 12 ปี นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอยู่ในสภาพที่ขาดประสิทธิภาพ โดยยังต่อสู้กับปัญหาการอ่านและเขียน รวมถึงการใช้ทักษะชีวิตเริ่มต้นของความเป็นหนุ่มสาวอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งทักษะชีวิตที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่จำเป็น การจัดการปัญหาในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ถึงแม้ว่านักเรียนหนุ่มสาวจะได้รับการสอนตามหลักสูตรและผ่านเกณฑ์ของโรงเรียน แต่การจัดการเรียนการสอนยังคงล้มเหลว เนื่องจากลักษณะการเรียนการสอนที่ขาดการถ่ายโอนความรู้จากครูกับนักเรียน หมายถึงขาดการเชื่อมโยงระหว่างครูกับนักเรียน ดังนั้นการศึกษาควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความหวังหรือตระหนักในการเรียนรู้ (Mabena, 2012)

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีผู้ศึกษาทักษะชีวิตสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักมีปัญหาทักษะชีวิตในประเด็นที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ทักษะชีวิตด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะชีวิตด้านสุขอนามัย ทักษะชีวิตด้านพฤติกรรม และทักษะชีวิตด้านความปลอดภัย (ผดุง อารยะวิญญู, 2542, 34 ; ศรียา นิยมธรรม, 2544, 44 ; ไสรัจ พิศชวนชม, 2543, 78 ; วาริ ธิระจิตร, 2545, 107 ; พูนพิศ อมาตยกุล สุมาลี ติงกิจ และ พิมพา ขจรธรรม, 2549, 135 ; วรวรรณ คงคล้าย, 2542, 76) ซึ่งจากปัญหาต่างๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มีโอกาสรับการพัฒนาด้านสังคมตามศักยภาพ รวมถึงมีผลต่อการดำเนินชีวิตทางจิตใจ และการเข้าสังคมเป็นอย่างมาก ในการดำเนินชีวิต นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจได้รับอันตรายได้ง่ายเพราะไม่สามารถรับรู้เสียงที่เตือนถึงอันตราย เช่น เสียงแตร เสียงหวูดรถไฟ ขาดโอกาสที่จะเรียนรู้เพราะฟังไม่เข้าใจ จิตใจมักจะซึมเศร้า สับสน เครียด มองโลกในแง่ร้าย ขาดความกระตือรือร้นและสุขภาพโดยทั่วไปมักจะเลวลง เสียงพูดจะเพี้ยนและไม่สามารถควบคุมระดับความดังของเสียงให้ถูกต้อง การฟังผู้อื่นพูดแล้วไม่ได้ยินหรือไม่เข้าใจ ทำให้รู้สึกตัวไม่ยอมมีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (อนุชา ภูมิสิทธิพร, 2554, 43) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขาดทักษะชีวิตเนื่องจากบุคลากรไม่มีความพร้อมในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น ไม่เข้าใจธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการนี้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความสนใจใส่ใจจากผู้ปกครอง พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน และบุคคลในสังคม เพื่อช่วยส่งเสริมการพัฒนาด้านต่างๆ และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จากรายงานการวิจัยทางจิตวิทยา และการพัฒนาทักษะทางสังคม พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีการพัฒนาทางบุคลิกภาพที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป (Asher & Taylor, 1983, 237) และมีความเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านสุขภาพจิตมากกว่าคนปกติ (Hindley, Hill, McGuigan & Kitson, 1994, 917) ซึ่งส่งผลให้มีปัญหาทักษะชีวิต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความรู้สึนึกคิด ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม

รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ป้องกันตัวเองในภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, 1) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2555-2559 ผลลัพธ์ที่คาดหวังสูงสุดของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ คือ คนพิการได้รับโอกาสการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตทักษะสังคม และทักษะวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ มีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าวิถีวัฒนธรรมไทย และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีส่วนร่วมกระบวนการพัฒนาชุมชนและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, 7) ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก จากการศึกษาทักษะชีวิต แสดงให้เห็นว่าทักษะชีวิตสามารถส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของเด็กและวัยรุ่น (Maghsoudi, Hashemisabour, Yazdani & Mehrabi, 2010, 195) องค์การอนามัยโลก บ่งชี้ว่า ทักษะชีวิตเป็น "ความสามารถในการปรับตัวเชิงบวก และการจัดการของแต่ละบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ" ความหมายของทักษะชีวิตอาจแตกต่างกันตามวัฒนธรรมและประเทศ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับการส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ของเด็ก (WHO., 1997, 22 ; Kingsnorth, Healy & Macarthur, 2007, 323)

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความสำคัญ และเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิตกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากนักเรียนมักประสบปัญหาในการดำรงชีวิต ซึ่งผลจากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีระเบียบวิธีวิจัยกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสาร 2) การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของทักษะชีวิต แต่ละกิจกรรมมีรายละเอียด โดยขอสรุป ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ การศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความหมายของทักษะชีวิต และองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากตำรา เอกสาร งานวิจัย ทั้งจากต่างประเทศ และในประเทศเกี่ยวกับความหมายของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ร่างขององค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อค้นหาองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและนำมาร่างเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในขั้นตอนต่อไป

2. การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 10 คน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูประจำเรือนนอน ผู้ปกครอง จาก 3 หน่วยงาน ใน 3 จังหวัด คือ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก และ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนโสตศึกษาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ได้แก่ สังกัดโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก จำนวน 1 คน และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

ครูผู้สอน เป็นครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ได้แก่ สังกัดโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก จำนวน 1 คน และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

ครูประจำเรือนนอน เป็นครูประจำเรือนนอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีประสบการณ์เป็นครูเรือนนอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ได้แก่ สังกัดโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก จำนวน 1 คน และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน สังกัดสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

ผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์ว่ามีระดับการได้ยิน ตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป และ ไม่มีความพิการ และมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 2 คน ได้แก่ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก จำนวน 1 คน และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และแนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความหมายของทักษะชีวิต และองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.2 กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ 3 ประเด็น คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษา และ 3) แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2.3 นำประเด็นการสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

2.2.4 นำประเด็นการสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผลทางการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านจิตวิทยาการศึกษา และด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของประเด็นการสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และนำผลคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC พบว่า ประเด็นคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขประเด็นการสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ทำจดหมายถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำเรือนนอน ผู้ปกครอง และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยในระยะเวลาของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการจดบันทึกการสัมภาษณ์ และจัดพิมพ์ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ แล้วนำผลการสัมภาษณ์ส่งให้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตรวจทาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำเรือนนอน ผู้ปกครอง และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. **องค์ประกอบของทักษะชีวิต** สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำเรือนนอน ผู้ปกครองของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ระบุว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สำคัญและจำเป็นต่อการนำไปจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน 2) ด้านสุขอนามัย 3) ด้านพฤติกรรม และ 4) ด้านความปลอดภัย ดังตัวอย่างคำกล่าวของกลุ่มเป้าหมายว่า

คนที่ 1 “...องค์ประกอบของทักษะชีวิตทุกด้านมีความสำคัญมาก แต่ที่มีความสำคัญที่สุด 4 อันดับแรก คือ ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ด้านสุขอนามัย ด้านพฤติกรรม และด้านความปลอดภัย เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้มีลักษณะของความบกพร่อง หรือความพิการที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งองค์ประกอบเหล่านี้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการในช่วงวัยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน...”

คนที่ 2 “...นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะมีปัญหาทางด้านการได้ยิน ดังนั้น ความบกพร่องทางการได้ยินของนักเรียนเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อกิจกรรมชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ด้านสุขอนามัย ด้านพฤติกรรม และด้านความปลอดภัย ซึ่งเขาจะมีความล่าช้ากว่าคนปกติ หรือแม้กระทั่งล่าช้ากว่านักเรียนหูตึง...”

คนที่ 3 “...นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมทักษะชีวิต ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบอะไรก็ตาม เพราะทุกองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญจำเป็นต่อตัวนักเรียน ประกอบกับองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ล้วนผ่านการศึกษาค้นคว้ามาอย่างดียิ่งแล้ว...”

2. **แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต** สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการกวาดบ้าน/ถูบ้าน การแต่งกาย การซักผ้าชิ้นเล็ก และการรับประทานอาหาร 2) ด้านสุขอนามัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดฟัน การดูแลความสะอาดเล็บ การดูแลความสะอาดผม และการดูแลความสะอาดผิวหนัง 3) ด้านพฤติกรรม ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการเดินผ่านผู้ใหญ่ การเข้าแถวเพื่อรับของ การขอโทษ การขอบคุณ และมารยาทในการสนทนา 4) ด้านความปลอดภัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ของมีคม การข้ามถนน/ทางม้าลาย การข้ามสะพาน และการหยุดรถไฟสัญญาณจราจร ดังตัวอย่างคำกล่าวของกลุ่มเป้าหมายว่า

คนที่ 1 “...ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการกวาดบ้าน/ถูบ้าน การแต่งกาย การซักผ้าชิ้นเล็ก เช่น ผ้าเช็ดหน้า และการรับประทานอาหาร เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ต้องอยู่หอพักหรือเรือนนอนของโรงเรียน ดังนั้นนักเรียนต้องสามารถปฏิบัติได้...”

คนที่ 2 “...ด้านสุขอนามัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับ การดูแลความสะอาดฟัน การดูแลความสะอาดเล็บ การดูแลความสะอาดผม และการดูแลความสะอาด ผิวหนัง เพราะประเด็นเหล่านี้ นักเรียนต้องสามารถเรียนรู้ให้ได้ ก่อนที่จะไปเรียนรู้ทักษะอื่นๆ...”

คนที่ 3 “...ด้านพฤติกรรม ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการเดินผ่าน ผู้ใหญ่ การเข้าแถวเพื่อรับของ การขอโทษ การขอบคุณ และมารยาทในการสนทนา เพราะเนื่องจาก ประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นพื้นฐานที่มีความสำคัญจำเป็นกับนักเรียน...”

คนที่ 4 “...ด้านความปลอดภัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ ของมีคม การข้ามถนนทางม้าลาย การข้ามสะพาน และการหยุดรถไฟสัญญาณจราจร เพราะเนื่องจาก ประเด็นเหล่านี้สามารถช่วยป้องกันความปลอดภัยให้นักเรียนได้ อยู่ในสังคมด้วยความปลอดภัย...”

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ด้านสุขอนามัย ด้านพฤติกรรม และด้าน ความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับ Vernosfaderani & Movallali (2013, 36-41) ได้กล่าวถึง ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 8 ถึง 18 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ ได้แก่ ทักษะชีวิตด้านทักษะ การดำรงชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับ Vernosfaderani (2014, 94-99) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะชีวิตของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมว่า การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นโปรแกรม เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต เช่น ความตระหนักในตนเอง การสื่อสาร การตัดสินใจ ความคิด การจัดการอารมณ์ ทักษะความสัมพันธ์ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะ การอยู่รอด ทางเลือกและผลกระทบ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ทักษะทางสังคม การสบตา สายตา น้ำเสียงและ ระดับเสียงในการพูด การสนทนา และความกล้าแสดงออก ซึ่งโปรแกรมนี้นส่งเสริมให้เด็กได้เผชิญปัญหาเพิ่มขีด ความสามารถทางสังคม และส่งผลต่อสุขภาพจิต และสอดคล้องกับ Deaf Action Center (2014) ได้กล่าวถึง โปรแกรม การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจสามารถสอนทักษะชีวิตของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้หลายรูปแบบ อาทิโปรแกรมการฝึกสอนและการปรับเพื่อการทำงาน โปรแกรม การทำอาหาร โปรแกรมการทำความสะอาด โปรแกรมการซักผ้า โปรแกรมการใช้จ่ายเงิน โปรแกรมการซื้อของ โปรแกรม การสื่อสารระหว่างบุคคล (เพื่อนและชุมชน) โปรแกรมเกี่ยวกับความปลอดภัย และสอดคล้องกับ Jankowski (1999, 1-21) ที่กล่าวถึงทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มี ความบกพร่องทางการได้ยินที่จำเป็น 5 ลำดับ ได้แก่ ทักษะชีวิตด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร และทักษะชีวิตด้านการฟัง และสอดคล้องกับ Goldsmith, (1995, 8) ที่ได้เสนอองค์ประกอบที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะชีวิต ด้านความปลอดภัย ทักษะชีวิตด้านการศึกษา ทักษะชีวิตด้านชุมชนและสังคม ทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง

2. แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน แนวทางในการจัดการ

ศึกษาตามองค์ประกอบนี้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการกวาดบ้าน/ถูบ้าน การแต่งกาย การซักผ้าชิ้นเล็ก และการรับประทานอาหาร 2) ด้านสุขอนามัย แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบนี้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดฟัน การดูแลความสะอาดเล็บ การดูแลความสะอาดผม และการดูแลความสะอาดผิวหนัง 3) ด้านพฤติกรรม แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบนี้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการเดินผ่านผู้ใหญ่ การเข้าแถวเพื่อรับของ การขอโทษ การขอบคุณ และมารยาทในการสนทนา และ 4) ด้านความปลอดภัย แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบนี้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ของมีคม การข้ามถนน/ทางม้าลาย การข้ามสะพาน และการหยุดรถไฟสัญญาณจราจร ซึ่งสอดคล้องกับ Vogel, Bowers, Meehan, Hoeft & Bradley (2004, 39-50) ได้ศึกษาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 5-10 ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทักษะชีวิตด้านความปลอดภัย อาทิ การข้ามถนนอย่างปลอดภัย การออกภายนอกอาคารเมื่อเกิดไฟไหม้ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับ Deaf Children Australia (2014) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและวัยรุ่นหูหนวกไว้ว่า การพัฒนาเด็กและวัยรุ่นหูหนวกควรมีการพัฒนาให้เขาสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ (Independent Living Skills: ILS) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสังคมปกติ โดยการฝึกให้เขามีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยหรืออันตรายจากสังคม ทักษะชีวิตที่จำเป็นได้แก่ ทักษะการสื่อสาร รวมถึงการเรียนรู้ การใช้ SMS, MSN และอีเมล ทักษะการจัดการส่วนบุคคล ทักษะสุขอนามัยและสุขภาพทางเพศ ทักษะชุมชนและวัฒนธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทักษะทรัพยากรชุมชนและการเคลื่อนไหว ทักษะการเงินส่วนบุคคล ทักษะการจัดการบ้าน ได้แก่ ความปลอดภัยในบ้านและห้องครัวการจัดการ ทักษะความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การพัฒนาความเป็นผู้นำ ความเป็นอิสระ ความเชื่อมั่นและ การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงสอดคล้องกับ Center for Hearing & Deaf Services (2014) ได้กล่าวถึง โปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต ควรมีการจัดโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตให้มีความเหมาะสมกับระดับอายุ และความจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการพัฒนาเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ การพัฒนาทักษะชีวิตให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาทักษะชีวิตควรมีความรู้ความเข้าใจในนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งในด้านภาษามือ และความรู้เทคนิคในการฝึกสิ่งนั้นๆ ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้แก่ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในบ้านและในสถานศึกษา รวมถึงสถานประกอบการ โดยทักษะชีวิตที่สำคัญสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีหลายประการ ได้แก่ ด้านวิชาการ เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เห็นความสำคัญของการอ่าน การเขียน และทักษะคณิตศาสตร์ รวมถึงทักษะพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ประโยค ได้แก่ การเขียนประโยค และการอ่านหนังสือ ด้านการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมให้มีความสามารถในการสื่อสาร ด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน เช่น การพิมพ์ใน Microsoft Word การทำ Powerpoint รวมทั้งทักษะพื้นฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษามือ การมีปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้านพลศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของร่างกาย การรับประทานอาหาร กายวิภาค การออกกำลังกาย ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล และการแต่งตัว ด้านความปลอดภัย ด้านอาชีพ ด้านเพศศึกษา และด้านสังคม เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตระหนักถึงความสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รวมถึงการสร้างความคุ้นเคยในสถานประกอบการ การจัดการเงิน การสัมภาษณ์งาน ทักษะคิดในการทำงาน ด้านชุมชน เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักเกี่ยวกับชุมชน

สรุป

จากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต และแนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความเฉพาะเจาะจงตามลักษณะของความต้องการพิเศษ และช่วงวัยของเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 รัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรตระหนัก และเห็นความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 1.2 รัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายกลาง หรือการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมทักษะชีวิต สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท
- 1.3 รัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาทุกประเภท ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ อันจะส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 2.1 ครูผู้สอนที่จะนำเอาประเด็นองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ควรมีการประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนก่อนว่ามีความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตเหล่านี้หรือไม่ เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในแต่ละคนมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่แตกต่างกัน
- 2.2 แนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิต มีความสำคัญเช่นกัน ดังนั้นหากมีการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต ผู้วิจัยควรมีการศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้วยเช่นกัน โดยอาจมีการศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ กับบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และควรศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใหม่ ตามระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีปัญหาและความต้องการทักษะชีวิตที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2555 - 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จำไพโรเพรส.
- พูนพิศ อมาตยกุลสุ, สุมาลี ดีจงกิจ และ พิมพา ขจรธรรม. (2549). **เอกสารประกอบการสอน ความรู้ทั่วไปเรื่อง ความพิการและคนพิการ**. นครปฐม: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วารี ธีระจิตร. (2545). **การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ คงคล้าย. (2542). **เด็กที่มีความบกพร่อง**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ศิริวิมล ใจงาม. (2549). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ภาษามือ**. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศรียา นิยมธรรม. (2544). **ความบกพร่องทางการได้ยิน ผลกระทบทางจิตวิทยา การศึกษา และสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- โสรัจ พิศชนวนชม. (2543). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. อุตรธานี: สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนุชา ภูมิสิทธิพร. (2554). **ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน**. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Asher, S. R. & Taylor, A. R.. (1983). Social Skill Training with Children: Evaluating Processes and Outcomes. *Studies in Educational Evaluation*. 8, 237–245.
- Center for Hearing & Deaf Services. (2014). *Life skills for Deaf*. Retrieved 29, 2014, from http://www.hdscenter.org/life_skills.asp.
- Deaf Action Center. (2014). *Life Skills for Deaf*. Retrieved November 29, 2014, from <http://www.deafactioncenter.org>.
- Deaf Children Australia. (2014). *Life Skills for Deaf*. Retrieved November 29, 2014, from <http://deafchildrenaustralia.org.au/>.

- Goldsmith, H. (1995). **Residential Education: An Option for America's Youth**. Oak Brook, IL: North Central Regional Educational Laboratory.
- Hindley, P. A. ; Hill, P. D. ; McGuigan, S. & Kitson, N. (1994). Psychiatric Disorder in Deaf and Hearing Impaired Children and Young People: A Prevalence Study. **Journal of Child Psychology and Psychiatry** 5(35), 917-934.
- Huber, M. (2015). Health-Related Quality of Life of Austrian Children and Adolescents with Cochlear Implants. **International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology**. 8(69), 2005, 1089-1101.
- Hyatt, K. & Filler, J. (2007). A Comparison of the Effects of Two Social Skill Training Approaches on Teacher and Child Behavior. **Journal of Research in Childhood Education**. 22(1), 221.
- Jankowski, K. (1999). **Student Life in the New Millennium: Empowering Education for Deaf Students**. Washington: Laurent Clerc National Deaf Education Center Gallaudet University.
- Kingsnorth, S ; Healy, H & Macarthur, C. (2007). Preparing for Adulthood: A Systematic Review of Life Skill Programs for Youth with Physical Disabilities. **Journal of Adolescent Health**. 7(41), 323-332.
- Mabena, K. (2012). **Play for change: Including the Performing Arts in Teaching Life Skills to Deaf Adolescents**. Retrieved December 17, 2014, from: <http://jeannesauve.org/portfolio/simangele-mabena-portfolio-en-1/>.
- Maghsoudi, J. ; Hashemisabour, N. ; Yazdani, M. & Mehrabi, T. (2010). The Effect of Acquiring Life Skills through Humor on Social Adjustment Rate of the Female Students. **Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research**. 4(15), 2010, 195-201.
- Moore, M. (2009). **Great Deaf Americans**. (3th ed.). Rochester, NY: Deaf Life P.
- Patton, R. (2004). **Social Skills Issues of Mainstreaming Hearing Impaired Children**. St. Louis: Washington University School of Medicine.
- Vernosfaderani, A. & Movallali, G. (2013). The Effectiveness of Life Skills Training in Hearing Impaired Students for the Reduction of Social Phobia. **Iranian Journal of Clinical Psychology**. 1(2), 36-41.
- Vernosfaderani, A. (2014). The Effectiveness of Life Skills Training on Enhancing the Self-Esteem of Hearing Impaired Students in Inclusive Schools. **Journal of Medical Psychology**. 14(3), 94-99.
- Vogel, J. ; Bowers, C. Meehan, C. ; Hoeft, R. & Bradley, K. (2004). Virtual Reality for Life Skills Education: Program Evaluation. (2004) **Journal of Deafness & Education International**. 6(1), 39-50.
- WHO. (1997). **Life Skill Education for Children and Adolescents in School**. Geneva: World Health Organization.
- Zinza, J. (2009). **Master ASL - Level One**. Burtonsville: Sign Media.